

"להיות עם חופשי בארצנו"

מערך שיעור לחג הפסח

קהל היעד: חיילים הגורם המעביר: מ"כ משך השיעור: 30 דק

מטרות:

מטרת על: החייל יסביר את השירות הצבאי כמימוש שאיפת עם ישראל לחירות במשך הדורות.

מטרות ביניים:

1. החייל יכיר את חג הפסח כחלק מהסיפור המשותף של עם ישראל.
2. החייל יכיר את שאיפת עם ישראל בכל הדורות לחיות בארץ ישראל ולקיים בה בית לאומי לעם היהודי.
3. החייל יתאר את שירותו הצבאי, כמימוש שאיפת הדורות לחירות ועצמאות של העם בארץ.

מהלך הפעילות:

חלק א': פסח של כולם - 10 דקות
חלק ב': חלום של שנים - השאיפה לעצמאות בארץ ישראל - 15 דקות
חלק ג': סיכום - התממשות חלומו של עם - 5 דקות
סה"כ: 30 דקות

רקע למפקד:

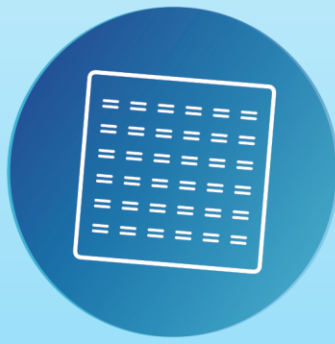
ההגדה שקוראים בליל הסדר מעבירה מדור אל דור את הסיפור המכונן של היווצרות עם ישראל. העם שהיה משועבד ועבד בעבודות פרך במצרים, יצא בפסח למסע היסטורי שהחל בשחרור מעבדות וקבלת חירות לאומית, המשיך במעמד הר סיני והגיע לשיא עם הגעת העם לארץ ישראל, בה התבסס כעם עצמאי. בזמננו, חירות העם ועצמאותו מתבטאות בקיומה של מדינת ישראל. השירות בצבא תורם להגנה על הריבונות של מדינת ישראל, ומאפשר לממש את חזונו ושאירתו ארוכת השנים של העם. בכך, השירות הצבאי הוא עשייה בשליחות העם לדורותיו למען חירות האומה ומימוש היעוד הערכי והרוחני שלה.

חלק א': פתיחה - פסח של כולם

הסבר לחיילים:

- בחג הפסח חוגגים את האירוע המכונן של היווצרות עם ישראל. לפי המסורת, בחג זה יצאו בני ישראל ממצרים, מעבדות לחירות והחלו לגבש את סיפורם המשותף. ממצרים, יצא העם לארץ ישראל ובמעמד הר סיני שהתקיים בדרך קיבלו את התורה ועשרת הדברות.

משחק פתיחה:

כל חייל מקבל פתק עם מילה מתוך המילים המופיעות בנספח 1 הקשורה לחג ומרכיב משפט המבוסס על המילה שקיבל באופן הבא: 1. על המשפט לבטא את חוויה חיובית מחג הפסח; 2. להכיל את המילה שקיבל; 3. להתבסס על המשפט שהרכיב החייל שלפניו (במידת האפשר – מומלץ לרשום את המשפטים לפי הסדר). באופן הזה, **נקבל סיפור בהמשכים המורכב מכלל המשפטים שנכתבו על ידי החיילים ומבטא את יחסם אל החג.**

לאחר המשחק, סכם: פסח מפגיש אותנו עם אחד האירועים המכוננים את דמותו של עם ישראל לאורך כל הדורות ומהווה רכיב משמעותי בתפיסה הערכית המשותפת של האומה.

חלק שני: חלום של שנים - השאיפה לעצמאות בארץ ישראל

שאל את החיילים: "מה הם שמותיו של חג הפסח?"

אסוף תשובות מהחיילים **והצג**. חג הפסח נקרא גם: חג האביב כיוון שהוא חל בתקופת האביב בחודש ניסן חג החירות, בגלל משמעותו חג המצות בגלל המאכל המיוחד לו.

שאל: האם מישהו יכול להסביר את משמעות החג כ"חג החירות"?

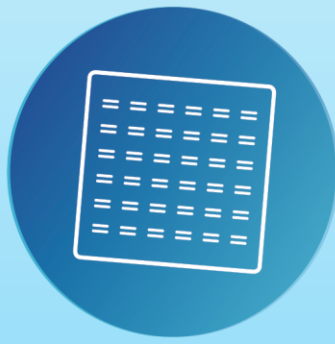
אסוף תשובות שונות מהחיילים **והסבר**: במצרים היו בני ישראל משועבדים למצרים – הם לא שלטו בגורלם ולא יכלו לבחור איך לממש את ייעודם. כשעם ישראל יצא לחופשי הוא זכה בחירות פיזית, רוחנית ותרבותית. כיוון שהחג מציין זאת, הוא נקרא גם "חג החירות".

ההגדה הנקראת מידי שנה בחג הפסח, מתארת את יציאת בני ישראל ממצרים והפיכתם לבני חורין. התיאור בהגדה, שהתחברה בתקופה שלאחר חורבן בית המקדש מבטא שתי שאיפות: **שאיפה לחירות ושאיפה לשוב לארץ ישראל**. אחד הביטויים לכך הוא האמירה המופיעה בה: "השתא הכא (השנה כאן - בגלות), לשנה הבאה בארעא דישראל (לשנה הבאה בארץ ישראל); השתא עבדי (השנה אנו עבדים), לשנה הבאה בני חורין". גם בקריאת ההגדה כאן בארץ, אנו מבטאים את זיכרון שאיפת כל הדורות – להיות בני חורין בארץ ישראל.

שאל את החיילים: בהקשר הזה, איזה שיר מאוד מוכר ליווה במהלך מאה השנים האחרונות את העם שלנו וביטא את השאיפה ארוכת השנים של עם ישראל לחירות?

אסוף תשובות מהחיילים והסבר: אחד הטקסטים המשמעותיים במהלך מאה השנים האחרונות שביטא את השאיפה לחירות ועצמאות הוא השיר "תקוותנו", שכתב נפתלי הרץ אימבר, ושני הבתים הראשונים שלו הפכו להיות המנון המדינה: "התקווה". השיר השלם מבטא את הכיסופים והגעגועים לריבונות יהודית בארץ ישראל וקיבל עוד קודם להקמת המדינה מקום של המנון בקרב התנועה הציונית. ביומנו תיאר אימבר את יומו הראשון בארץ וכתב: "אותו יום נכספה נפשי לחירות ישראל..."

הקרא את מילות ה"התקווה" **והסבר** את משמעותן (כפי שמפורט, לנוחותך):
התקווה/ נפתלי הרץ אימבר

כל עוד בלבב פנימה
נפש יהודי הומיה
ולפאתי מזרח קדימה
עין לציון צופיה
עוד לא אבדה תקוותינו
התקווה בת שנות אלפיים
להיות עם חופשי בארצנו
ארץ ציון וירושלים

הסבר למילים:

שני הבתים של ההמנון הם בעצם משפט אחד בלבד, ותכנו (בתמצית):
כל עוד אננו מתגעגעים לארץ ישראל (בית ראשון) - יש לנו סיכוי ("לא אבדה תקוותנו")
לחזור אליה (בית שני)
"**כל עוד בלבב פנימה**" - כל זמן שבתוך הלב...
"**נפש יהודי הומיה**" - נפשם של יהודים משתוקקת, נסערת ומתגעגעת.

לאן הנפש מתגעגעת ומשתוקקת? "**ולפאתי מזרח קדימה עין לציון צופיה**" - הכוונה לפנייה לקצה המזרח, שהוא הכיוון לארץ ישראל ולירושלים לאלו הנמצאים בצד מערב, באירופה, - שם נכתב השיר בה הנפש מתגעגעת ומשתוקקת לארץ ישראל, העיניים צופות ומצפות ל"ציון" - כינוי של ארץ ישראל וגם של ירושלים.
הבית השני בהמנון, מבטא את זה שעל אף שחלפו כבר 2000 שנים בגולה לא איבדנו את התקווה, למה אננו מצפים ומייחלים? לחזור להיות חופשיים בארצנו.

סיכום - התממשות חלומנו של עם

שאל את החיילים: איך כל זה לדעתכם קשור אלינו, כמשרתים בצבא ההגנה לישראל?
אסוף תשובות מהחיילים והסבר: בשנים הרבות של עם ישראל בגלות, הוא ציפה וייחל לשוב לארץ אבותיו - ארץ ישראל - ולממש בה את ייעודו מתוך עצמאות מדינית, רוחנית ותרבותית. מאז הקמת המדינה ביכולתנו לנהל חיינו כאומה עצמאית וחופשית. כחיילים המשרתים בצה"ל, יהודים ושאינם יהודים, שתפקידם להגן על המדינה ולשמור על בטחונה - עלינו לדעת שבמשימתנו בהגנת המדינה אננו מממשים את השאיפה לחירות.

חלק ד' - דגשים לסיכום מפקד

- חג הפסח תופס מקום מרכזי בישראל. הוא משותף לרבים ומבטא ערכים המשותפים לכולנו. החג מפגיש אותנו עם אחד האירועים המכוננים בהיסטוריה של העם.

- אחד הערכים המרכזיים של החג הוא השאיפה של העם, במשך הדורות כולם – לחירות ועצמאות יהודית בארץ ישראל. דבר שהיה אחד הכוחות המניעים להקמתה של מדינת ישראל ובא לידי ביטוי באופן מיוחד בהמנון המדינה.
- בשירותנו הצבאי **אנו מגשימים את החלום של העם היהודי לאורך שנים כה רבות לחירות ועצמאות**. השאיפה הזו, שהייתה לאחד הכוחות המניעים להקמת המדינה, כפי שבא לידי ביטוי בהמנון - "להיות עם חופשי בארצנו, ארץ ציון וירושלים" חוזרת על עצמה ובאה לידי ביטוי מאז ועד היום, בכל ליל סדר אותו נהגו לערוך יהודים רבים ברחבי העולם. מבחינה זו, **אנחנו, בעשייתנו הצבאית היום יומית, פועלים לא רק בשליחות עם ישראל של היום, אלא בשליחותו של עם ישראל לדורותיו. התובנה הזו מחייבת אותנו לפעול בהתאם לשליחות העם כולו ולשליחות הדורות כולם.**
- **סכם את המערך לחיילים בלשונך ושתף אותם ב"אני מאמין" משלך הנוגע לנושא המערך ומחבר למשימה הצבאית ביחידתך.**

נספח מספר 1 – מילים למשחק הפתיחה:

מרור

חירות

מצות

4 כוסות

מצות

ליל הסדר

מצרים

קערת הסדר

ארבעה בנים

חמץ

הגדה